

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 81/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpený obchodnou spoločnosťou URBÁNI & Partners s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Rastislav Urbáni LL.M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 42/2015 z 2. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 42/2015 z 2. júla 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 T 88/2011-1518 z 11. apríla 2013 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 97/2013 z 18. decembra 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) odsúdený pre zločin poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 286 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona v súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a prečinom krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, za čo mu bol podľa § 286 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h) a m) a § 38 ods. 4 a § 41 ods. 1 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Sťažovateľ v podstatnom namieta rozpornosť rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. V dovolaní totiž namietal nezákonnosť svojho odsúdenia poukazujúc na skutočnosť, že toto konanie bolo pred okresným súdom vedené „*sudcom [REDAKOVANÉ] ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Frýdek - Místek z 19. januára 2011 sp. zn. 5 T 113/2010... uznaný za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 274 ods. 1 Tr. zák. Českej republiky, na tom skutkovom základe, že 05.04.2010 okolo 12.20 hod. vo [REDAKOVANÉ] riadil v podnapilom stave po ulici [REDAKOVANÉ] osobné motorové vozidlo tov. zn. [REDAKOVANÉ] (SK), pričom bol kontrolovaný hliadkou Polície ČR a v dobe riadenia bolo v krvi obžalovaného zistené najmenej 1 % alkoholu*“. Sťažovateľ na uvedené poukazoval v súvislosti s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 8/2015 z 23. februára 2015, ktorým bolo vyslovené porušenie zákona v ustanovení § 319 Trestného

poriadku v neprospech obvineného, na podklade čoho boli pred najvyšším súdom napádané uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 To 103/2013 z 25. septembra 2013 a rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 T 1/2013 z 29. júla 2013 zrušené a okresnému súdu bolo prikázané, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Hlavným dôvodom vydania tohto rozhodnutia bolo, že „sudca Okresného súdu Veľký Krtíš [REDAKOVANÉ], ktorý [REDAKOVANÉ] uznal prvostupňovým rozhodnutím vinným, mal byť z rozhodovania vylúčený, nakoľko každé rozhodnutie samosudcu alebo senátu zloženého zo sudcu alebo aj prísediaceho, ktoré bolo vydané po tom čo bol sudca alebo prísediaci právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, hoci by bolo odsúdenie následne aj zahladene, alebo by nebolo uznané na území Slovenskej republiky, je preto nezákonné a ako také musí byť bezpodmienečne zrušené, lebo ide o osoby, u ktorých už nie sú splnené ústavné podmienky na nestranného, nezávislého a bezúhonného sudcu. Taký sudca alebo prísediaci musí byť z funkcie sudcu alebo prísediaceho odvolaný alebo výkon tejto funkcie mu musí byť dočasne pozastavený ak si sám nepodal žiadosť o ukončenie výkonu funkcie sudcu alebo prísediaceho. V konečnom dôsledku teda Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutím sp. zn. 1Tdo 8/2015 zo dňa 23. februára 2015, že [REDAKOVANÉ] odsúdil sudca [REDAKOVANÉ], ktorý bol predtým právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin v Českej republike, je skutočnosťou, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu zákona a takéto pochybenie v rámci rozhodovacej činnosti sudov je neprípustné a vyžaduje nové konanie vo veci v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami.“.

Keďže však v jeho právanej veci bolo napadnutým uznesením vyslovené, že sudca [REDAKOVANÉ] v čase rozhodovania o trestnej veci sťažovateľa, teda 29. júla 2013, bol zákonným sudcom, pretože v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky jeho odsúdenie za úmyselný trestný čin v Českej republike nemožno považovať za konanie napĺňajúce znaky trestného činu podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, na základe čoho ide o bezúhonnú osobu, došlo podľa sťažovateľa zo strany najvyššieho súdu k vydaniu dvoch úplne protichodných rozhodnutí. K tomu sťažovateľ uvádza, že „nejednotnosť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov je jav značne nežiadúci a jej zjednocovanie je predovšetkým vec všeobecných súdov samotných. Predvídateľnosť výsledku súdneho rozhodovania garantuje právnu istotu a zabezpečuje všeobecnú dôveru v právo. Medzi

princípy právneho štátu patrí medzi inými aj právna istota, ktorá spočíva v tom, že konanie štátnych orgánov a najmä súdov v rámci istých hraníc musí byť predvídateľné... Ak na skutkovo a právne totožné prípady medzi istými účastníkmi konania súd zaujme rozdielne právne stanovisko, právna istota fyzických a právnických osôb v právny poriadok bude spochybnená a dôjde k porušeniu princípov právneho štátu. Ústavný súd Slovenskej republiky síce nie je zjednocovateľom judikatúry všeobecných súdov, v rámci ochrany ústavnosti je však jeho úlohou, aby všeobecné súdy neposudzovali tie isté prípady zásadne rozdielne, pretože rozdielnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu dochádza k porušeniu princípu rovnosti na spravodlivý proces ako i princípu právnej istoty. V rámci uvedenej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zastávam názor že výsledok sporu nemôže záležať na tom u ktorého senát najvyššieho súdu prípad skončí, a ktorý senát najvyššieho súdu má v analogicky zhodných veciach aký názor...

So zreteľom na vyššie spomenuté rozdielne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky mám za to, že v danom prípade došlo k porušeniu princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, a tým i k porušeniu zásady právnej istoty. Za takéhoto stavu účastník konania (dovolaťel) nemôže pri podaní dovolania v obdobných prípadoch v budúcnosti predvídať, akým spôsobom bude najvyšší súd posudzovať prípustnosť jeho mimoriadneho opravného prostriedku...“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci rozhodnutie, ktorým vysloví, „že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo/42/2015 zo dňa 02.07.2015 boli porušené práva a zásady v zmysle čl.1 ods. 1, čl. 12 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“, a zároveň uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 42/2015 z 2. júla 2015, ako aj rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 T 88/2011 z 11. apríla 2013 a rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 To 97/2013 z 18. decembra 2013 zruší a prikáže okresnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným

právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51

ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s odlišným právnym posúdením ním uplatnených dovolacích dôvodov najvyšším súdom v jeho právnej veci v porovnaní s vecou prerokovanou v inom senáte najvyššieho súdu, ktoré sa konkrétne týka dovolacieho dôvodu

vyplývajúceho z § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku (t. j. že vo veci rozhodol sudca, ktorý mal byť z vykonávania úkonov trestného konania vylúčený).

Ústavný súd sa vzhľadom na už opísanú sťažostnú námietku oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia v kontexte s ďalšími sťažovateľom uvádzanými okolnosťami zistiť, že najvyšší súd svoje rozhodnutie obsírne odôvodnil (rozhodnutie má 57 strán textu) a vysporiadal sa so všetkými sťažovateľom predloženými námietkami. K otázke namietaného vylúčenia sudcu okresného súdu [REDAKOVANÉ] primerane vysvetlil svoje právne závery, v súvislosti s čím ústavný súd konštatuje, že tieto nezasahujú do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd totiž najskôr doslovne citoval právne názory skôr prijatého rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 8/2015 z 23. februára 2015 vyhodnotiac ich ako nesprávne a rozporné s doterajšou rozhodovacou praxou súdov vrátane najvyššieho súdu a ako nemajúce oporu vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. Nadväzne na to po uvedení obsahu čl. 50 ods. 6 ústavy, čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách (ďalej len „dohovor“), § 2 ods. 1, § 488a ods. 1 a 3, § 516 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, § 7b ods. 1 a 2, § 438e, § 289 ods. 1 Trestného zákona a § 22 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov najvyšší súd konštatoval, že pre priznanie účinkov rozsudku Okresného súdu vo Frýdku-Místku sp. zn. 5 T 113/2010 z 19. januára 2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Ostrave sp. zn. 6 To 130/2011 z 8. apríla 2011, ktorým mal byť sudca okresného súdu [REDAKOVANÉ] odsúdený na peňažný trest a trest zákazu činnosti, „*neboli splnené zmluvné ani zákonné podmienky. Nebola podaná žiadosť cudzieho štátu (Českej republiky) o uznanie alebo výkon cudzieho rozhodnutia, preto nebolo možné podať návrh na jeho uznanie súdu.*

Ak by aj takáto žiadosť bola podaná, neboli splnené podmienky uznania cudzieho rozhodnutia (nedostatok obojstrannej trestnosti pri skúmaní in concreto).

Zohľadnenie účinkov cudzieho rozhodnutia nebolo možné z dôvodu absencie nového trestného konania v Slovenskej republike, ktorého existencia je základným predpokladom postupu podľa tohto ustanovenia.

Účelom ustanovenia § 7b ods. 2 Tr. zák. a § 488a Tr. por., ktoré boli prijaté ako ustanovenia na transpozíciu Rámcového rozhodnutia Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní, je zohľadňovanie právoplatných odsúdení v inom členskom štáte EÚ v rámci trestného konania v Slovenskej republike (okrem iného predmet Trestného zákona a Trestného poriadku jednoznačne vymedzuje rozsah použitia týchto kódexov).

Vzhľadom na túto skutočnosť, preto nemožno na území Slovenskej republiky zohľadniť právne účinky právoplatného rozhodnutia súdu v inom členskom štáte EÚ, ak sa v Slovenskej republike nerealizuje nové trestné konanie pre iný skutok.

V prípade bývalého sudcu [REDAKOVANÉ] sa na území Slovenskej republiky nevedlo žiadne nové trestné konanie, preto nebolo možné uplatniť citované hmotnoprávne, ani procesné ustanovenie.

Z vyjadrených okolností je zrejme vylúčenie právnych účinkov tohto rozhodnutia v inom kontexte ako v trestnom konaní, keďže zohľadnenie rozhodnutí iných členských štátov sa neuplatňuje mimo trestného konania, okrem predpokladu, že by takéto zohľadnenie výslovne upravovala medzinárodná zmluva alebo zákon. Takáto právna situácia však nenastala.

Ani v prípade nového trestného konania by zohľadnenie neprichádzalo do úvahy, pretože išlo o právoplatné cudzie rozhodnutie spred 1. januára 2013 a priznanie účinkov takýmto rozhodnutiam zákon priamo vylučuje (§ 438e Tr. zák.).

Inými slovami povedané, pokiaľ bývalý sudca [REDAKOVANÉ] bol súdmi Českej republiky 8. apríla 2011 právoplatne odsúdený pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, ktorého sa dopustil 5. apríla 2010, k peňažnému trestu a zákazu činnosti, nebolo možné naň prihliadnuť, lebo nadobudlo právoplatnosť pred 1. januárom 2013.

Treba zdôrazniť, že zohľadnenie účinkov rozhodnutí cudzích súdov na účely mimo trestného konania nemá oporu v Ústave Slovenskej republiky, ústavnom zákone, medzinárodnej zmluve ani v zákone.

Pokiaľ ide o uznanie tohto cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky podľa § 515 Tr. por. a nasl., konanie bývalého sudcu [REDAKOVANÉ] nebolo vtom čase na území Slovenskej republiky trestné, keďže skutková podstata prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky bola do Trestného zákona zaradená až súčinnosťou

od 1. novembra 2011 (dovtedy to bol len priestupok proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky), ktorá okolnosť potom bránila vyššie uvedenému procesnému postupu.

Opačný názor by bol v rozpore so zásadou retroaktivity v neprospech páchatela, ktorá je zakotvená v článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a následne vyjadrená v § 2 ods. 1 Tr. zák. o jeho časovej pôsobnosti....

S poukazom na vyššie uvedené dovolací senát 5Tdo dospel k záveru, že všetky rozhodnutia vyhlásené a písomne vyhotovené bývalým sudcom Okresného súdu Veľký Krtíš [REDAKOVANÉ], či už samosudcom alebo v senáte, ktorému predsedal, v období od 8. apríla 2011 (kedy bol právoplatne odsúdený v Českej republike) do 31. marca 2014 (kedy mu zanikla funkcia sudcu jej vzdaním sa), sú rozhodnutiami vydanými zákonným sudcom.

To isté potom platí aj vo vzťahu k funkcii prísediaceho, ktorú potom zastával na Okresnom súde Veľký Krtíš. “.

Ústavný súd v súvislosti s už uvedenou námietkou sťažovateľa o porušení princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí vydaním diametrálne odlišných súdnych rozhodnutí v analogicky zhodných prípadoch upriamuje v prvom rade pozornosť na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu však protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

Z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Beian v. Rumunsko zo 6. 12. 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila

ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdu v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

Ústavný súd pri prerokovaní sťažnosti zároveň, že trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo 29. septembra 2015 pod sp. zn. Tpj 62/2015 stanovisko na zjednotenie výkladu vo vzťahu k sťažovateľom namietanej rozdielnej judikatúre najvyššieho súdu v otázke vylúčenia sudcu alebo prísediaceho pre spáchanie úmyselného trestného činu v cudzine, z ktorého vyplýva:

„I. Odsúdenie súdom iného členského štátu Európskej únie v trestnej veci sa v Slovenskej republike zohľadní v zmysle § 7 b ods. 2 Trestného zákona len v novom, po právoplatnosti takého odsúdenia vedenom trestnom konaní, teda v konaní pre iný trestný čin (skutok), než na ktorý sa toto odsúdenie vzťahuje. Z intertemporálneho hľadiska je pri použití dotknutého ustanovenia potrebné zohľadniť § 2 ods. 1 Trestného zákona, ktorý je odrazom čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj prechodné ustanovenie § 438e Trestného zákona.

II. Sudca je v dôsledku svojho deliktúálneho konania obligatórne odvolaný z funkcie sudcu prezidentom Slovenskej republiky, ale len na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku alebo na základe rozhodnutia disciplinárneho senátu, pri splnení podmienok uvedených v čl. 147 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; ak ide o odsúdenie súdom iného štátu, musí byť toto rozhodnutie v zákonom predpísanom konaní uznané súdom Slovenskej republiky. Až do odvolania z funkcie sudca vykonáva funkciu sudcu, pokiaľ mu nebol jej výkon dočasne pozastavený v zmysle čl. 148 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a § 22 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov.

III. Dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku (vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania) sa týka okolností uvedených v § 31 ods. 1 až 3 Trestného poriadku, nie otázky statusu sudcu (právnej existencie funkcie sudcu a možnosti aktuálneho výkonu tejto funkcie).“

Zohľadňujúc uvedené ústavný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľa smerujúcej proti rozdielnej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu, resp. jeho plénu a kolégiám, keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi môže zasahovať len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody.

Ústavný súd s prihliadnutím na uvedené konštatuje, že najvyšší súd svoje odlišné právne závery oprel o ústavne udržateľnú a presvedčivú právnu argumentáciu, ktorá je v zhode so zásadou vyplývajúcou z čl. 50 ods. 6 ústavy, že trestnosť činu sa posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Samotná skutočnosť, že v sťažovateľovom prípade rozhodol iný senát najvyššieho súdu, inak nemôže viesť k záveru o porušení označeného základného práva, pretože z obsahu posudzovaného uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa dôsledne venoval odôvodneniu svojich odlišných právnych názorov, na základe čoho ústavný súd v danom prípade dospel na rozdiel od sťažovateľa k záveru, že napadnuté uznesenie vydané najvyšším súdom je jasné a zrozumiteľné, a tak aj ústavne akceptovateľné. Aj keď v danom prípade vznikla nežiaduca situácia, keď dovolanie jedného odsúdeného bolo úspešné, zatiaľ čo dovolania iných odsúdených v inej trestnej veci boli za analogickej právnej situácie odmietnuté na základe odlišných právnych dôvodov, uvedené nie je dostatočným dôvodom pre vyslovenie namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy práve v sťažovateľovej veci. Ústavný súd v súvislosti

s možnosťou vzniku rozdielnej judikatúry všeobecných súdov už skôr uviedol, že z hľadiska zmyslu a obsahu princípov spravodlivosti je neudržateľné, aby najvyššia súdna inštancia nemohla revidovať svoje právne závery v skutkovo a právne súvisiacich, resp. obdobných veciach, pokiaľ sú zmenené právne názory dôkladne a presvedčivo vysvetlené a len z dôvodu existencie iného (skoršieho) súdneho rozhodnutia zotrvať na právnych názoroch, ktoré sa v dôsledku prihliadnutia na nové súvislosti prípadov ukázali ako prekonané (mutatis mutandis III. ÚS 11/2014).

Podľa názoru ústavného súdu teda najvyšší súd podrobne a presvedčivo vykladá svoje právne názory, ktoré viedli k zmene právneho hodnotenia podstatných okolností prípadu, a tým aj k prijatiu odchylných právnych záverov. Preto uvedená skutočnosť nezasahuje do sťažovateľom označeného základného práva takým spôsobom, aby to z pozície ústavného súdu odôvodňovalo vyslovenie porušenia jeho základného práva. O porušení označeného základného práva by bolo možné hovoriť len v prípade nedostatku právne relevantných dôvodov na zmenu už skôr (najvyšším súdom) vysloveného právneho názoru. Navyše, najvyšší súd po vydaní napadnutého uznesenia (ešte pred podaním samotnej sťažnosti) svoju rozdielnu rozhodovaciu činnosť zjednotil prijatím stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 62/2015, pričom v záveroch tohto stanoviska sa v podstate stotožnil s právnym posúdením realizovaným najvyšším súdom v sťažovateľovom prípade, podľa ktorého pokiaľ ide o odsúdenie súdom iného štátu, musí byť toto rozhodnutie v zákonom predpísanom konaní uznané súdom Slovenskej republiky ako aj že dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku sa týka okolností uvedených v § 31 ods. 1 až 3 Trestného poriadku, a nie statusu sudcu, t. j. právnej existencie sudcu a možnosti aktuálneho výkonu tejto funkcie.

Keďže ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na vyhodnotenie napadnutého uznesenia ako ústavne nekonformného. To, že sa sťažovateľ s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, neznamená, že najvyšší súd v jeho trestnej veci porušil ním označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

ústavy. Z týchto dôvodov ústavný súd považoval sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú (obdobne I. ÚS 446/2013, III. ÚS 402/2013, III. ÚS 403/2013).

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je definovanie Slovenskej republiky ako zvrchovaného, demokratického a právneho štátu, ako porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach, ústavný súd v zhode so svojou ustálenou judikatúrou pripomína, že tieto ustanovenia ústavy neobsahujú garanciu konkrétneho základného práva a slobody, ale sú akýmisi základnými či všeobecnými ustanoveniami. V nadväznosti na uvedené treba konštatovať, že v prípade sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedeného teda vyplýva, že porušenie iných článkov ústavy možno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat len v spojení s namietaným porušením už konkrétneho označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 zistené nebolo, nie je možné vysloviť ani záver o porušení už označených základných ustanovení ústavy.

V závere ústavný súd poznamenáva, že vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa v konaní ústavný súd podania sťažovateľa doručené 20. novembra 2015 a 26. januára 2016 nepovažoval pri prerokúvaní sťažnosti za jej doplnenie, pretože uvedené podania zjavne nespĺňajú náležitosti sťažnosti vyžadované § 20 a nasl. zákona o ústavnom súde a v podstate opakujú tvrdenia uvádzané už v sťažnosti. Z tohto dôvodu sa ústavný súd ani nezaoberal sťažovateľovým poukazom na čl. 5 ods. 4 dohovoru uvádzaným bez hlbšej argumentácie v podaní z 20. novembra 2015.

S prihliadnutím na uvedené dôvody ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú, obdobne ako odmietol aj sťažnosť iného odsúdeného voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 37/2016. Pretože ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho

významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa obsiahnutými v sťažnosti (najmä návrhom na zrušenie nielen napadnutého uznesenia, ale aj rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2016